

Rozesílka Lísky

Informace, náměty a metodická podpora pro EVVO

Líska

Připravili jsme pro Vás další zimní rozesílku 3/2017. S únorem vstupujeme do období masopustního veselí, karnevalů a obchůzek. Letošní zima je jako z časů Josefa Lady. Užijte tedy zimních radovánek a nezapomeňte sypat do krmítek, na jaře vás ptačí kamarádi pozdraví veselým zpěvem. Na 1. února připadá **DEN BEZ PALMOVÉHO OLEJE**. Napište nám, jak jste ho prožili a jaké výrobky bez palmáče jste objevili. V březnu oslaví LÍSKA **10. narozeniny**, všichni členové chystají na tento den speciální akci. Do dnešní rozesílky přidáváme jako bonus metodický list na téma přípravy dětí na zápis do školy. Metodické listy pravidelně zasíláme členům Klubu LÍSKY. Jsme rádi, že právě prostřednictvím lískové rozesílky vám můžeme již 13. rokem zprostředkovávat pozvání na rozmanité akce, informovat vás o grantových výzvách, nových publikacích, pomůckách či zajímavých projektech a dění v organizacích.

■ Akce do DIÁŘE:

- **Den pro přírodu** – krajský veletrh EVVO, Staré Město, 9.6.2017
- **Setkání MŠ a sítě Mrkvička**, Hájenka Semetín, 19.-20.10.2017
- **XVII. Krajská konference o EVVO**, Zlín, 15.11.2017

■ **Podrobný přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete na webu Lísky v **Krajském kalendáři akcí**, <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí můžete průběžně zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz

■ **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele.

■ **Aktuální fotografie z akcí Lísky** najdete na <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

■ **Metodické listy** pro učitele a **listy skřítků Lískáčka** pravidelně zasíláme jen členům Klubu LÍSKY a LÍSKY, z.s., archiv ML najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/metodicke-listy-1>, stejně jako další LÍSKOU vydané metodické materiály a publikace.

Lednové pranostiky:

1. února – únor bílý, pole sílí
3. února – na svatého Blažeje, slunce ještě nehřeje
5. února – svatá Agáta, bývá na sníh bohatá
9. února – svatá Apolena, v mlhu často zahalena

V příloze najdete:

- 1 - Rozesílku 3/2017 - celý text v PDF
- 2 – nabídku vzdělávacích akcí LÍSKY na rok 2017 (pro pedagogy i pro dospělé)
- 3 – přihlášku na vzdělávací akce LÍSKY
- 4 – Envigogika_přehled článků 2016
- 5 – zpráva/noviny z akce Vsetín proti chudobě
- 6- bonusový ML 119/2017

KLUB LÍSKY

Klub má 59 členů, je pro nás velkou radostí a motivací. Od září jsme rozšířili členství v Klubu Líska i pro rodiny, školy a organizace. **Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.** Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Kde Líska pomáhá

Líska pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Mezi hlavní cíle patří pomoc nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí. Více na www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění. Více na <https://www.dobryandel.cz/>

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Centrum Čalantika je jméno chudinského slumu v bangladéšské metropoli Dháce, kde žije více než 12 tisíc lidí. Čalantika je však také název **centra pro vzdělání a volný čas**, které poskytuje základní vzdělání dětem z velmi chudých poměrů a podporuje je v tom, aby začaly chodit do školy a své vzdělání úspěšně dokončily. Centrum nabízí vzdělání také rodičům a opatrovníkům dětí, zlepšuje životní i pracovní podmínky rodin a je oporou celé místní komunity. <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Společnost Člověk v tísni vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat lidem v krizových oblastech. **Provozovatelem e-shopu Skutečný dárek je společnost Člověk v tísni, o.p.s.** Nákupem Skutečných dárků přispíváte do sbírky **Skutečná pomoc** (www.skutecnapomoc.cz), díky níž Člověk v tísni zlepšuje životy lidí nejen v chudých zemích světa. Člověk v tísni pracuje také v České republice. Pomáhá lidem při každých povodních. V Čechách i na Moravě poskytuje sociální služby, pomáhá studentům i pedagogům na téměř 3 000 školách, doučuje děti ze sociálně slabších rodin. Každoročně pořádá festival Jeden svět. **Pro více informací navštivte www.clovekvitisi.cz. O pomoci v ČR se dozvíte také na stránkách www.lepsiskolaprovsechny.cz**

Aktuality a novinky

❖ Fairtrade v práci

Nová minikampaň **Fairtrade Česko a Slovensko**, sdílejte tento odkaz, pokud i vy pijete v kanceláři, na pracovních cestách nebo v homeoffice fairtradovou kávu či čaj. [#FairtradeVpraci](https://twitter.com/FairtradeVpraci)

My v LÍSCĚ jinou než fairtradovou nepijeme a rádi budeme zásobovat i vaše hrnečky. Stačí se ozvat na adrese infoevvo@seznam.cz Poradíme i dovezeme.

❖ PALMOVÝ OLEJ – NAŠE OSOBNÍ ZODPOVĚDNOST – 1. únor, Den bez palmového oleje

---

Víte, že najít v obchodě sušenky bez palmového oleje je těžké? Palmový olej je na světovém trhu velmi oblíbený. Očekává se, že se produkce do roku 2030 zdvojnásobí a to znamená, že k vysazování olejních palem bude třeba více půdy. Chcete se o tom dozvědět více a něco změnit? Staňte se detektivem a pokuste se najít řešení s pomocí webu projektu Menu pro změnu <http://www.eatresponsibly.eu/cs/palm-oil/1#section-store>.

Za rozmachem pěstování palmy olejné stojí globalizovaný konzumní svět a jsme to právě my spotřebitelé - koneční odběratelé produktů obsahujících palmový olej, mající moc zvrátit zatím největší ekologickou katastrofu tohoto století. Kvůli roční produkci přes 60 milionů tun je palmový olej všude kolem nás a každý den s ním přijdeme do kontaktu, často aniž bychom to tušili. Je obsažen v téměř polovině veškerých potravin (margaríny, pečivo, čokolády, sušenky atd.) v EU a jeho nadbytečný příjem nám tak poškozuje zdraví. Především bychom měli preferovat naše místní suroviny a tím zabránit zbytečnému dovozu surovin přes půl planety. Palmový olej se též přidává do kosmetiky (šampony, mýdla, krémy, make-up atd.), drogerie, krmiv pro zvířata, technických maziv a do tzv. biopaliv. 75 % z celosvětové produkce palmového oleje jde přímo do potravin. Evropská unie je 2. největším dovozcem palmového oleje na světě, takže naše spoluúčasť je velká.

Temnou stránkou produkce palmového oleje je vypalování deštných pralesů, ničení zdrojů vody a půdy a násilné zabírání půdy a s ním spojené ničení tradiční obživy a práv tamních lidí. Jedná se především o oblast Indonésie a Malajsie, dnes už i tropické Afriky a Ameriky. Tímto odlesňováním a následným zakládáním plantáží palmy olejné nevratně mizí cenné pralesy, které hostí až 80 % druhů naší planety. V důsledku takového jednání je dnes jen v samotné Indonésii 490 živočišných a rostlinných druhů ohroženo vyhynutím.

Bohužel palma olejná, jakožto zdánlivě šetrnější a výnosnější plodina, má oproti ostatním jedno obrovské negativum – když rostlina odumře (20 – 30 let), v půdě nezůstanou žádné živiny, půda a řeky zůstanou zamořeny pesticidy. Na takto zničené půdě již nelze nic pěstovat. Ostatní olejniny (olivovníky, řepka, slunečnice a jiné) se dají při šetrném způsobu hospodaření obnovovat po stovky let, palma olejná nikoliv, a to je nutné si uvědomit.

Pro představu závažnosti – každou hodinu je vykácen prales o rozloze 300 fotbalových hřišť. Proto neváhejme a konejme. Vyhýbáním se produktům s palmovým olejem a hlasitým tlakem na firmy snížíme poptávku, a tím pádem způsobíme snížení produkce. A to už třeba být jen za zpomalení kácení pralesů stojí, protože když kácení zpomalíme, tak mnoho zachráníme!

Text: Roman Munzar, Koalice proti palmovému oleji

<https://blog.rohlik.cz/2017/01/26/1-unor-den-bez-palmoveho-oleje/> zde najdete webové stránky s filtrem, díky kterému si můžete jednoduše vyhledat zboží bez palmového oleje.

❖ Chystá se další číslo novin POCTIVĚ VYROBENÉ

Na přelomu února a března vydáme v LÍSCĚ další číslo novin POCTIVĚ VYROBENÉ 8/2017. Pozvánky na své akce či farmářské trhy na období březen - září 2017, příběhy výrobců a farmářů i příklady dobré praxe můžete zasílat do 10. února na adresu infoevvo@seznam.cz / archív na <http://www.liska-evvo.cz/doc/poctive-vyrobene>

❖ Hodina Země 2017

Změny klimatu postupují a tak i letos máme o to větší důvod ukázat, že nás problémy naší planety zajímají. Zapište si do kalendářů datum letošní Hodiny Země: sobota 25. března, 20:30-21:30 !

Zdroje (nejen) pro EVVO

- **Grantový diář (GD)** je přehled uzávěrek grantových či výběrových řízení a programů, ve kterých mají neziskové organizace možnost žádat o poskytnutí finančních prostředků na své projekty. Do GK zařazujeme všechny nám známé uzávěrky, monitorována jsou především grantová řízení českých i zahraničních nadací, programy Evropské unie, výběrová řízení a orgánů veřejné správy ČR (ministerstev, krajů), ale také ostatní zdroje (velvyslanectví, komerční společnosti apod.). Informace o datech uzávěrek jsou čerpány ze zdrojů příslušných institucí. Z důvodu možných změn doporučujeme ověřovat si data uzávěrek přímo u jejich vyhledávacího. Grantový diář je rozeslán předplatitelům. Formulář pro objednání Grantového diáře naleznete na <http://www.neziskovsky.cz/clanky/508/granty/>, další informace na e-mailu <mailto:granty@neziskovsky.cz> nebo telefonicky na čísle 224 239 876.
Program na podporu ekologických aktivit ve Zlínském kraji: Celkem 1 milionem korun chce v příštím roce Zlínský kraj podpořit ekologické aktivity na svém území a tím přispět k většímu zapojování dětí, mládeže i dospělých do ochrany přírody a péče o životní prostředí v kraji. Podpořené projekty obdrží dotaci v rozmezí od 20 do 100 tisíc korun.
- **Stromy.**
Vyhlášovatel: Nadace ČEZ, <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2479926&apc=nF2xx1-->
- **Program na podporu kulturních aktivit a akcí**
Vyhlášovatel: Krajský úřad Zlínského kraje, <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2480278&apc=nF2xx1-->
- **1. kolo Programu 3P**
Vyhlášovatel: Nadace rozvoje občanské společnosti, <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2479928&apc=nF2xx1-->
- **Podpora sportovních a mládežnických aktivit**
Vyhlášovatel: Krajský úřad Zlínského kraje, <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2480279&apc=nF2xx1-->
- **Program na podporu akreditovaného dobrovolnictví**
Vyhlášovatel: Krajský úřad Zlínského kraje, <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2480275&apc=nF2xx1-->
- **Nadace VIA vyhláší grantová kola pro Rychlé granty na krátkodobé projekty do 6 měsíců**, kdy můžete získat až 30 000 korun. Uzávěrka programu je vždy první čtvrtek v měsíci. Více informací včetně formuláře žádosti a textu vyhlášení najdete na stránce Rychlých grantů: <http://www.nadacevia.cz/cz/granty-a-podpora/podpora-mistnich-iniciativ/mesta-z-jineho-testa-rychle-granty-2015>
- **Granty Evropské nadace mládeže European Youth Foundation**, <http://nno.ecn.cz/index.stm?apc=nF2xx1--&x=2425367>

Pozvánky na akce, vzdělávací a osvětové programy v regionu

- **Principy řezu ovocných dřevin** - dvoudenní kurzy kombinující teorii s praxí pro zájemce o extenzivní ovocnářství a pěstování starých ovocných odrůd. Kdy? 11.-12.2., 18.-19.2., 25.-26.2., 4.-5.3. <http://hostetin.veronica.cz/>
- **Aktuální podrobný přehled akcí** (nejen v regionu) najdete na webu Lísky v **Krajském kalendáři akcí**, <http://www.liska-evvo.cz/akce>

Pozvánky na akce a vzdělávací programy v jiných místech ČR

- **1. únor – DEN bez palmového oleje**
Navazujeme na úspěšnou akci DEN, kdy řekneme firmám, že tu nechceme jejich výrobky s palmovým olejem, která se konala před rokem - 1. února 2016. Tento den je připomínkou toho, co se událo a co je zapotřebí ještě udělat. Je připomínkou naší globální odpovědnosti. Sledujte www.fbl.me/denbezPO.
- **Odborný seminář o zahradách a hřištích pro děti**, zde najdete <http://www.szkt.cz/akce-szkt-clanky/detske-zahrady.html> podrobné informace o programu, přednášejících a přihláškách.
- **Aktuální podrobný přehled akcí** najdete na <http://www.liska-evvo.cz/akce>

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

- **LÍSKA připravila NABÍDKU VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ LÍSKY pro lektory EVVO, výukových programů, pracovníky neziskových organizací a další zájemce v rámci celoživotního vzdělávání** (nejen) v EVVO, 2017 – 2018, <http://www.liska-evvo.cz/doc/organizace>
- **LÍSKA připravila NABÍDKU AKREDITOVANÝCH VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ LÍSKY pro školy a školská zařízení**, 2017
Pozvánky a přihlášky ke stažení <http://www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele>
- **Kurz pro koordinátory EVVO II (2017-2018)**: Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č.412/2006 Sb. („specializační studium“).
Zahájení v září 2017. Zájemci hlaste se již nyní na infoevvo@seznam.cz, poslední volná místa, <http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo>

Programy a služby Lísky a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

- Pokud potřebujete při plánování či realizaci environmentální výchovy konkrétní **metodickou pomoc a konzultace**, máte zájem o **elektronickou rozesílku, materiály k EVVO, vzdělávací akce, výukové programy pro žáky, kontakty na organizace** apod., potom využijte služby a programy LÍSKY.
Kontakt: infoevvo@seznam.cz, telefon 605 806 840
- **KNIHOVNA LÍSKY**
LÍSKA nabízí odborné i široké veřejnosti možnost zapůjčení odborné literatury z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky pro učitele i studenty učitelství, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí.
Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře Lísky, <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>
- Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré **informace o podmínkách registrace** naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy.
Krajským koordinátorem ve Zlínském a Moravskoslezském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace a přihlášky, alcedo@alcedovsetin.cz

Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

- **Nabídku výukových programů středisek ekologické výchovy a organizací** najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/programy-a-souteze-pro-zaky>

Tipy na pobyty, tábory a dovolenou pro rodiny s dětmi

Nabídky najdete na: <http://www.liska-evvo.cz/doc/tabory>

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Naplánujte si návštěvu **14I15 Bařova institutu Zlín**, www.14-15.cz
- Aktuální nabídku programů **Muzea regionu Valařsko** najdete na www.muzeumvalassko.cz

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

- Soutěž **JALOVEČEK**, 9.-10. února 2017, zámek Vsetín, více na www.muzeumvalassko.cz
- **EKO olympiáda pro ZŠ**, 24.5.2017, ZŠ Zlín Nová cesta 268, www.zsstipa.cz
- **Žákovská badatelská konference ŽA-BA-KO**, 26. června 2017, Zámek Vsetín, <http://www.liska-evvo.cz/doc/zabako>

Projekty (nejen) pro školy a skupiny dětí

Fairtradové školy

jsou součástí kampaně Fairtradová města – mezinárodní iniciativy označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta v oblasti fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném místě.

Pro bliřší informace a podporu v získání statusu kontaktujte:

http://www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly

Světová škola

Certifikát uděluje společnost Člověk v tísni, o.p.s. ve spolupráci s dalšími neziskovými organizacemi (ADRA, o.s., EDUCON, NaZemi, ARPOK). O získání se mohou ucházet základní i střední školy po splnění několika kritérií.

Globální rozvojové vzdělávání

Náměty a projekty do výuky získáte na <http://www.globalnirozvojovevzdelavani.cz>

Odpovědná škola

Značku Odpovědná škola uděluje Asociace společenské odpovědnosti školám, které kromě klasického vzdělávání žáků vnímají kulturní, sociální a vzdělávací potřeby místa, ve kterém působí.

Cílem projektu je zvýšit povědomí o společenské odpovědnosti u škol a příklady dobré praxe inspirovat ostatní. Chceme dosáhnout toho, že se stane odpovědné chování dětem, studentům, ale i rodinám naprosto přirozené a automatické jako základní pochy.

<http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola>

Skutečně zdravá škola

Více o iniciativě na webu a Facebooku, www.skutecnezdravaskola.cz

Zelené okénko

Zelené úřadování

zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.

Zelené nakupování

způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí. Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

- **Výrobky fair trade můžete zakoupit v LÍSCĚ.** Najdete nás v budově Základní školy Vsetín, Rokytnice 436, <http://www.liska-evvo.cz/doc/kontakty> Otevřeno máme v pondělí a ve čtvrtek, 9-14.30 hodin, <http://www.liska-evvo.cz/doc/kancelar-lisky> , infoevvo@seznam.cz

Líska je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín.**

Líska je místním podporovatelem **fair trade**, http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Najděte si svého lokálního výrobce** - přehled regionálních výrobků a výrobců ze Zlínského kraje, www.vyrobkyzkraje.cz

Recepty z naší kuchyně

Pošlete nám zajímavé a chutné recepty z vašich domácích i školních kuchyní. Originální recepty, nebo ověřené recepty s uvedením zdroje můžete posílat na infoevvo@seznam.cz
Rádi bychom podpořili místní produkty, zdravé stravování, fairtradové suroviny, tradiční recepty a recepty v návaznosti na zvyky a tradice našeho regionu.

■ Špaldové koláčky

1 kostka droždí (cca 40 g), 100g třtinového cukru nejlépe ze sítě Fair Trade (může být i bílý cukr krupice ze supermarketu nebo naopak med od známého včelaře), 0,1 l vody, dvě lžice instantního ovesného mléka, 250g másla nebo ztuženého rostlinného tuku, dvě celá vejce, 500 – 650g hladké celozrnné špaldové mouky, špetka soli, trochu bílé mouky na podsypání těsta na vál + suroviny na náplně

Droždí rozdrobíme do misky, přidáme 50g cukru (medu), zasypeme ovesným mlékem, přelijeme 0,1 l vlažné vody a necháme na teplém místě vzejít. Ve větší míse nebo kastrolu utřeme vejce, máslo (rostlinný tuk) a 50g cukru (medu), k utřené hmotě přidáme vzešlé droždí, promícháme a postupně přisypáváme mouku se špetkou soli a vymícháváme těsto, které je v závěru hladké, nelepí se ani nedrobí (ke konci je lepší místo vařečky použít na hnětení těsta vlastní ruce). Z těsta ihned vyválíme plát silný cca 0,5 cm (tj. nečekáme, až těsto v míse vykyne), vykrajujeme menší koláčky, které klademe na plech vyložený pečicím papírem a v každém koláčku vytlačíme důlek pro náplň.

Koláčky plníme různými druhy povidel (švestková, jablková, hrušková), hustým džemem, tvarohem (1/2 tvarohu na pečení, 1 žloutek, cukr/med podle chuti, hrozinky na ozdobu), mákem (100g mletého máku, polévková lžice švestkových povidel, špetka mleté skořice, cukr/med podle chuti, trochu vody – povařit na hustou kaši a nechat vychladnout, spařené oloupané mandle na ozdobu), oříšky (100g ořechů umlít, cukr/med podle chuti, trochu vody – povařit na hustou kaši a nechat vychladnout).

Pečeme při teplotě 200° Koláčky vydrží v chladu vláčné, chutné a jedlé po dobu celého následujícího týdne. Z uvedeného množství upečeme přibližně 70 koláčků.

■ Barevné (bezmasé) rizoto

400g rýže (druh podle chuti), voda, sůl, olej, dvě středně velké cibule, cca 100g másla, dva sáčky mražené zeleninové směsi mrkev-hrášek kukuřice, čerstvá paprika „bílá“, červená paprika nebo dvě kapie (podle velikosti), mletý bílý pepř, 250g sýra eidamská cihla

Rýži vysypeme na plech nebo na jinou větší plochu a zkontrolujeme, aby byla čistá (nebyly v ní malé kamínky), přebranou rýži propláchneme vlažnou vodou a částečně tak vymyjeme škrob. Do hlubšího pekáče nebo do kastrolu dáme šest polévkových lžic oleje, přidáme rýži, osolíme, promícháme, rýži urovnáme a zalijeme vodou do výšky asi 1 cm nad vrstvu rýže.

Nádobu s rýží dáme do trouby a „pečeme“ při teplotě 170 – 200° C, až je rýže měkká, v případě potřeby doléváme teplou vodu. Cibuli nakrájíme na drobnou a na másle osmahneme do růžova. Papriku očistíme, omyjeme a nakrájíme na drobné kostičky. Mraženou zeleninu vsypeme do misky, přelijeme teplou vodou, chvíli necháme odstát, a pak přes cedník přecedíme. Sýr nastrouháme na nudličky.

K hotové rýži přidáme cibuli osmahnutou na másle a ostatní zeleninu, dochutíme bílým pepřem, vše promícháme a v případě potřeby ještě dosolíme. Jednotlivé porce sypeme strouhaným sýrem.

Mateřská škola Zlín, Luční 4588, příspěvková organizace

- **Jedinečné zdravé recepty najdete na <https://www.countrylife.cz/recepty>**

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** Vám PORADÍ v Ekologickém institutu Veronica <http://www.veronica.cz/?id=418>
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku?**, Přehledná mapa přírodních zahrad na Ekomapě, http://www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>

Publikace, časopisy, zpravodaje, učební pomůcky, hračky, odkazy a portály

- **Čtěte Envigogiku, stojí to za to!** Envigogika je jediný český odborný recenzovaný časopis o environmentální výchově a příbuzných oborech. Publikují se v něm české výzkumy, odborné články, zamyšlení, recenze. Občas jsou i články v angličtině. Určitě stojí za to Envigogiku sledovat, alespoň něco si vybrat a číst a sledovat tak akademickou debatu a reflexi našeho oboru v českém prostředí. Pro pokročilejší a odvážnější je tu také výzva zkusit si něco do Envigogiky napsat.
- V rámci kampaně **Za férové banány** funguje parádní webovka www.pribehbananu.cz - stojí za to. Prozradí vám spoustu banánových tajemství! Super zdroj i pro učitele.
- **Novinky z edice LÍSKY oříšek** - objednávky na infoevvo@seznam.cz:
  - Říkáanky Skřítkci a skřítkušky z ovocného sadu, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
  - Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka Pavelčíková, cena 190 Kč
  - Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč

Zprávy a inspirace ze škol, neziskových organizací, veřejné správy, firem

- **Zastavme ničení planety, stop palmovému oleji! Sychrovští žáci nechtějí „přihlížet“ ničení pralesů světa!**
Denně je vykácen velký kus pralesa proto, aby na jeho místě mohly růst palmy olejně... pěstování palmy olejně „ve velkém“ opravdu přímo **souvisí s kácením tropických deštných pralesů** v jihovýchodní Asii, Africe i Jižní Americe, a způsobuje tak **ničení životního prostředí** místních obyvatel, vymírání a nenávratné ztráty rostlin i živočichů, a to nejen v místě vykáceného pralesa, ale v širokém okolí. V řekách je „otrávená voda“ od splašků z plantáží, lidé vodu pijí, děti umírají, jsou nemocné, rodí se s vadami...kdo z nás by u takové plantáže chtěl žít? Místní lidé většinou nemají z těchto plantáží vůbec žádný prospěch, nic jim nepřinesou, jen škody. Bylo už zničeno tolik pralesů, že důsledky pocítujeme i my... nadneseně řečeno, umírají: plíce naší planety“, není stromů, které by produkovaly kyslík, zadržovaly a pak postupně vydávaly vlhkost a „čistily“ vzduch... Monotónní plantáž palmy olejně, nám bohatý prales nikdy nenahradí.

Můžeme my nějak pomoci?

Samozřejmě, a vůbec to není těžké! V rámci spolupráce v oblasti EVVO jsme se z Lísky, z. s. dozvěděli, že máme v rukou velké možnosti, přestože jsme „jen školáci ze základky“. Myšlenku už představili žáci ze ZŠ Trávníky s paní učitelkou Radovou v rámci projektu Vsetínské školy za lepší svět. Je dobře, že se od sebe inspirováme navzájem. A my se inspirovali.

Tak se pustíme do boje za lepší svět, máme tu moc, jsme přece také spotřebitelé!

Velké nadnárodní společnosti, výrobci potravin i kosmetiky využívají palmový olej do většiny svých výrobků, protože je levný (pěstuje se s relativně malými náklady, často „načerno“, když se místním „ukrade půda“ nemusí se za nic platit, výnosy jsou velké...) a dobře zpracovatelný. Když my, spotřebitelé, odmítneme tyto výrobky s palmovým olejem, nepůjde tolik na odbyt a ničení pralesů z tohoto důvodu se pozastaví či aspoň zmírní.

Palmový olej obsahují například ztužené tuky typu Rama, Perla, ale i Zlatá Haná atd., čtěte na obalu. Nachází se i v čokoládových tyčinkách, čokoládách, sušenkách i slaných dobrůtkách. Ve velké části kosmetiky. Je prostě důležité číst složení na obalu. Bohužel, právě u kosmetiky je palmový olej ukrytý pod jiným názvem, nejčastěji jako „*sulfate laureth sodium*“. Pokud ale přítomnost palmového oleje nedokážeme ve výrobku vypátrat, pak je dobré využít šikovnosti internetu a dotázat se přímo výrobce, zda palmový olej využívá. Čím víc dotazů, tím dřív se výrobce problémem začne zabývat.

Mnohé firmy už začaly vyrábět stejné potraviny a výrobky i bez palmového oleje, protože si všimly preferencí zákazníka na trhu, lidé v některých zemích tyto potraviny nekupují a tak se tam do nich přestal palmový olej přidávat.

Díky tomu víme, že zákazník má obrovskou moc. Může ovlivnit i chování obrovské nadnárodní společnosti... ale dojde k tomu jen tehdy, když se zákazníci spojí a začnou se problémem zabývat.

A ještě praktická rada, když půjdete do obchodu, vezměte si lupu, abyste složení potravin přečetli. Druhou možností je předem se podívat na složení potravin na internetu.

Sedmáci ze ZŠ Sychrov se pustili do mapování trhu s potravinami. Naším cílem je vypátrat nějaké sušenky, a čipsy, které **neobsahují** palmový olej. No snad se nám to povede!

Den 1. únor byl vyhlášen dnem bez palmového oleje. Zkuste si dát pozor, abychom aspoň ten den nekoupili žádný výrobek, ve kterém palmový olej prokazatelně je. A zkusme si do školy přinést svačinu, ve které také palmový olej nebude. Poprosme o podporu rodiče a kamarády!!

I my můžeme přispět k záchraně světa! Tak proč to nezkusit?

Více včetně filmu: <http://stoppalmovemuoleji.cz/strucne.php>

Výrobky zde : <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/bspo.php>

Jaroslava Ševčíková, ZŠ Vsetín, Sychrov 97

■ Deset bělokarpatkých výrobců se může nově pyšnit regionální značkou

Regionální značení je v ČR i v Evropě stále více rozšiřovanou cestou, jak zajistit propagaci a rozvoj regionu. Přináší užitek návštěvníkům regionu, kteří mohou poznat jeho atmosféru. Místní obyvatelé mohou díky značce podporovat "své" výrobce a ti získávají se značkou i jednotnou propagaci, nové kontakty a nové možnosti spolupráce. Bližší informace o regionální značce naleznete na www.tradicebk.cz

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo soubor opatření ke zlepšení školního stravování a výchově ke zdravému životnímu stylu žáků.** Patří sem podpora školních jídelen, metodické materiály ke zkvalitnění stravování nebo vzdělávací program zaměřený na pohyb a výživu. Ministerstvo také legislativně upravilo možnosti dietního stravování na školách a omezilo doplňkový prodej potravin ve školách.

„Pamlskovou vyhlášku beru jako symbol politiky ministerstva. Je dobře, že vznikla, ale není to podstata věci. Pravá podstata věci je podpora školních jídelen,“ upozornila ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřina Valachová. Ministerstvo proto připravilo návrh novely vyhlášky o školním stravování, která stanovuje minimální počet pracovníků jídelen a rozšiřuje okruh odborníků pro nastavení dietního stravování ve škole. Vyhláška má také omezit vybírání záloh na stravné na maximálně jeden měsíc předem, díky čemuž bude školní stravování dostupnější pro děti z chudých rodin, které nemohou zaplatit zálohy na více měsíců dopředu. Návrh je nyní v meziresortním připomínkovém řízení. Kvůli rostoucímu počtu dětí se zdravotními problémy také vyhláška od roku 2015 upravuje možnost dietního stravování ve školních jídelnách.

MŠMT také v loňském roce vydalo metodiku, která stanoví parametry kvality školního stravování. S ohledem na zvyšující se požadavky na odbornost pracovníků jídelen také MŠMT ve spolupráci s MPSV připravuje návrh na zlepšení platového zařazení pracovníků jídelen.

S výchovou ke zdravému životnímu stylu pomáhají školám i výstupy programu Pohyb a výživa. Jejich součástí jsou materiály pro učitele, žáky i jejich rodiče.

Od ledna letošního roku začala platit takzvaná pamlsková vyhláška, která upravuje, které potraviny lze prodávat ve školních bufetech a automatech. „S pamlskovou vyhláškou jsme se vyrovnali ve školním bufetu změnou nájemce, který nemá problém podle vyhlášky fungovat. Automaty na chodbách svým obsahem splňují vyhlášku bez úprav, nápojové automaty pozmění sortiment do 30. 6., ale v podstatě také vyhlášece odpovídají,“ uvedla například ředitelka 15. ZŠ v Plzni Soňa Pavelková.

„Již v průběhu 2. pololetí loňského školního roku jsme ukončili prodej některých nezdravých potravin na základě jednání pedagogické rady: slané brambůrky a nápoje obsahující kofein. Během jarních měsíců dostal pak Žákovský parlament na naší škole za úkol iniciovat akci, při níž jsme sbírali obaly od potravin vyhovujících vyhlášece a zároveň dětem doporučených. Nyní se některé z nich a další dle samotné provozovatelky pokoušíme prodávat,“ popsala zavádění vyhlášky do praxe ředitelka Základní školy na třídě SNP v Hradci Králové Šárka Sýkorová.

K tomu, aby rodiče dali šanci pamlskové vyhlášece, vyzvala také asociace Fórum rodičů. „Škola jako veřejné místo výchovného a vzdělávacího charakteru s formativním potenciálem tímto krokem nastavuje normu pro stravovací zvyky v generaci našich dětí.“

Opatření na podporu zdravého životního stylu ve školách. Zdroj: MŠMT, www.msmt.cz

■ Pět rad, jak správně nakrmit zvířata v zimě

Zima je pro volně žijící zvířata tím nejnáročnějším obdobím. Zvířata musí snášet nízké teploty, vyrovnat se s nedostatkem potravy a zamrzlými loužemi nebo náročným pohybem ve sněhu. My lidé jim můžeme při jejich strastech alespoň trochu pomoci.

<http://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/pet-rad-jak-spravne-nakrmit-zvirata-v-zime>

■ STOP palmovému oleji

Více informací na stránkách Koalice proti palmovému oleji - <http://stoppalmovemuoleji.cz/>

Bannery k šíření najdete zde <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/logo.php>.

I váš hlas pomůže zabránit devastaci pralesů způsobenou člověkem - [Podepsat petici](#)

Environmentální informační servis Lísky:

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky** www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Prodej a distribuce materiálů k EVVO.
- **Krajský kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Pozvánky a informace zasílejte na elektronickou adresu Lísky: infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně** www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

LÍSKA, z.s., tel: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz, www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Zdravě do života

Líska

Rozesílku připravuje a rozesílá **LÍSKA, z.s.** s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje **ALCEDO** – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.